

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський державний університет фізичної культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан _____ В.З. Холявка
« _____ » _____ 20__ року

Орієнтування і топографія

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки _____ **«Бакалавр»**
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності **8.14010301 «Туризмознавство»**
(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПІ _____)

**Львів
2019 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою туризму Львівського державного університету фізичної культури

Протокол від «_____» _____ 2019 року № ____

Завідувач кафедри _____ (І.М.Волошин)
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: професор географічних наук, зав. кафедри туризму Волошин І.М., викладач кафедри туризму Ненько К.В.

Обговорено та рекомендовано вченою радою факультету туризму

Протокол від «_____» _____ 2019 року № ____

Голова вченої ради факультету туризму _____ В.З. Холявка
(підпис)

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни “Орієнтування і топографія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів напряму (спеціальності) *8.14010301 «Туризмознавство»*.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є дослідження способів зображення земної поверхні на площині у вигляді топографічних карт і планів, а також вивчення способів орієнтування на місцевості.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується дана дисципліна

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів та змістових модулів:

МОДУЛЬ 1. Основи туристичної топографії. Орієнтування та рух на місцевості

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні основи туристичної топографії

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Теоретико-методологічні та організаційні засади орієнтування на місцевості

МОДУЛЬ 2. Прикладні засади туристичної топографії та орієнтування на місцевості

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Топографія як наука. Топографічні карти, їх застосування в туристичній діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Орієнтування на місцевості з компасом та без компаса

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Орієнтування і топографія» є набуття студентами теоретичних знань і практичних вмінь та навичок з основ туристичної топографії і закування, вдосконалення топографічної підготовки туристів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Орієнтування і топографія»:

- Розвиток професійного інтересу до орієнтування на місцевості та топографії, надбання знань, вмінь та навичок, необхідних для туристів.
- Ознайомлення студентів із спеціальними знаннями з теоретичних, організаційних і методичних аспектів орієнтування та топографії.
- Формування у студентів науково-обґрунтованих поглядів, необхідних для майбутніх спеціалістів.
- Розвиток здатності у майбутніх спеціалістів з туризму самостійно працювати, поглиблювати свої знання та вдосконалювати професійно-педагогічні вміння і навички, залучати людей до занять туризмом, використовуючи елементи орієнтування та топографії.

1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- основні поняття та положення дисципліни;
- основні факти з історії становлення і розвитку туристичної картографії та топографії в Україні;
- основні відомості про туристичні карти, їх елементи, класифікацію і способи зображення туристично-краєзнавчих ресурсів (об'єктів і явищ) ;
- про практичне значення топографічної підготовки майбутніх туристів і способи орієнтування на місцевості, окомірну зйомку маршруту;
- науково-методичні основи розвитку орієнтування;
- як користуватися компасом, картами, “хребетівками”;
- як користуватися картою зоряного неба при орієнтуванні;
- як скласти азимути руху.

вміти:

- розрізняти географічні карти за масштабом, за охопленням території, за змістом, за призначенням;
- користуватись умовними знаками топографічних, туристичних і спортивних карт;

- знаходити точки свого стояння на карті і місцевості;
- знаходити правильний напрямок руху в походах, за Сонцем, годинником, за Місяцем, за місцевими предметами;
- робити окомірне знімання відстаней;
- робити генералізацію карт.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Основи туристичної топографії

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні основи туристичної топографії

ТЕМА 1. Топографія і орієнтування на місцевості. Основні терміни і поняття наукової дисципліни. План і карта.

ТЕМА 2. Градусна та координатна сітка. Способи зображення місцевості на карті і плані.

ТЕМА 3. Рельєф місцевості. Види рельєфу. Способи зображення рельєфу горизонталями, відмивкою та гіпсометричними шарами.

ТЕМА 4. Умовні знаки топографічних карт. Генералізація карт.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Теоретико-методологічні та організаційні засади орієнтування на місцевості

ТЕМА 5. Компас та його будова. Кути магнітного схилення. Способи орієнтування на карті.

ТЕМА 6. Види азимуту та рух за азимутом. Способи розрахунку азимута, умови руху за азимутом. Правила складання схеми маршруту з позначенням кожного азимута і відстані в метрах та кроках.

ТЕМА 7. Способи орієнтування на місцевості. Способи читання карти та співставлення її з зображуваною місцевістю, які дають змогу безпомилково визначити своє місцезнаходження на карті.

МОДУЛЬ 2. Прикладні засади туристичної топографії та орієнтування на місцевості

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Топографія як наука. Топографічні карти, їх застосування в туристичній діяльності.

ТЕМА 1. Масштаб та його види. Види карт за масштабом і змістом.

ТЕМА 2. Види умовних знаків. Площинні, лінійні, позамасштабні та пояснювальні умовні знаки. Умовні знаки топографічних карт. Умовні знаки спортивних карт.

ТЕМА 3. Основні форми та лінії рельєфу. Кути орієнтування: дирекційний, істинний азимут, зближення меридіанів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Орієнтування на місцевості з компасом та без компаса

ТЕМА 4. Орієнтування на місцевості. Знаходження на карті точки свого стояння на місцевості. Способи орієнтування на місцевості за штучними та природними об'єктами.

ТЕМА 5. Прийоми окомірного знімання. Вибір вихідної та зворотної точки. Прилади для окомірного знімання. Робота на точках та способи усунення неувязки.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алешин В.М. Карта в спортивном ориентировании. М.: Физкультура и спорт, 1983.
2. Алешин В.М., Сребреников А.В. Туристская топография. – М., 1985.- 160с.
3. Божок А.П. Топографія з основами геодезії: Підручник / А.П. Божок, В.Д. Барановський, К.І. Дрич та ін. / За ред. А.П. Божок. - К.: Вища школа, 1995. - 275 с.
4. Бондаренко Е.Л., Остроух В.І., Шевченко В. О. Топографія з основами геодезії / Методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів географічного факультету. - Вінниця: ДП "ДКФ", 2004. - 48 с
5. Булашев А.Я. Спортивный туризм. – Харьков, 2004. – С.192-235.
6. Вяткін Л.А., Сидорчук О.В., Немитов Д.Н. Туризм і спортивне орієнтування: Учеб. Посібник для студ. Вища. Пед. Учеб. Закладів. - М.: Видавничий центр В«АкадеміяВ», 2001.- 208с.
7. Ганопольський В.І. Туризм і спортивне орієнтування/ Підручник для інститутів і технікумів фізичної культури. - Авт.-сост, В.І.Ганопольський. М: ФИС, 1987. - 240с.
8. Глинський П. Умовні знаки, типові легенди. Львів, 2000
9. Господинов Г.В., Сорокин В.Н. Топография. - М., 1974. - 359 с.
10. Дехтяр В. Д. Основи спортивно-оздоровчого туризму. Навчальний посібник, К.: Науковий світ, 2003, 203 с.
11. Елаховский С. Бег к невидимой цели. М.: Физкультура и спорт, 1973.
12. Зеленін С.М., Нікольській В.В. Основи туризму. – К.: Здоров'я, 1975. – 240с.
13. Иванов Й. С компасом и картой. М.: Физкультура и спорт, 1973.
14. Картографія. Терміни та визначення. ДСТУ 2757-94. - К.: Держстандарт України, 1994.-96 с.
15. Куликов В.М., Константинов Ю.С. Топографія й орієнтування в туристичній подорожі. - М.: ЦДЮТіК, 2002.
16. Пастух В.В., Виноградов Г.Ф. Основи топографії: Підручник. - К.: ВЦ

- "Київський університет", 2000. - 372 с.
17. Тикуль В. Спортивное ориентирование. – М.: Физкультура и спорт, 1990
18. Уїлсон Н. Керівництво по орієнтуванню на місцевості: Вибір маршруту та планування подорожі. Навігація за допомогою карт, компаса та природних об'єктів. – Нейл Уїлсон. - Пер. з англ. До Ткаченко. - М.: ФАИР ПРЕС, 2004. – 352 с.
19. Щур Ю.В., Дмитрук О. Ю. Спортивно-оздоровчий туризм, К.: Альтерпрес, 2002, 232 с.

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма підсумкового контролю: *екзамен*.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Успішність навчання студентів забезпечується шляхом реалізації контрольних заходів. Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного і підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем) під час проведення аудиторних занять (семінарських, практичних), організації самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, тестування, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. При цьому студент набирає бали за роботу на практичних заняттях, виконання самостійної та індивідуальної роботи. Студенти, які брали участь у науковій діяльності, отримують додаткові бали.

Модульний контроль здійснюється один раз за час вивчення дисципліни і дозволяє оцінити рівень засвоєння студентами матеріалів 1 і 2 модулів.

Підсумковий контроль проводиться у формі семестрового екзамену (відповіді на питання (письмові, тестові) та розв'язання практичних завдань, які представлені в екзаменаційному білеті).